

ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ה' יתירה מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר לחם אם ישראל מקבלין את התורה אתם קיימין. ואם לאו הריני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. זהו ארץ יראה ואחר כך שקטה זהו אנכי בשכר אנכי. תכנתי עמודיה סלה. ולכך מקריבין שתי הלחם על שם ב' לוחות תורה שבכתב ותורה שבעל פה. וכתוב לכו לחמו בלחמי. ב' כבשי עצרת לשלמים כנגד ב' תורות לימודי ה' ורב שלום בניך. לא מצינו שלמי ציבור כי אם בעצרת על כן אסור להתענות ביום עצרת אפילו אם היה מתענה בכל יום כדאמר בפסחים בפ' אלו דברים (דף סח) מר בריה דרבינא יתיב כולי שתא בהעניתא לבר מעצרתא ופוריא ומעלי יומא דכיפורי. עצרת יום שניתנה בו תורה וכו'. על כן צריכין ישראל לשמות שמוחל הקב"ה עונותיהם דאמרי' בירושלמי דראש השנה בסופו ר' משרשיא בשם ר' אחא בכל הקרבנות כתיב חטאת ובעצרת לא כתיב חטאת. אמר להם הקב"ה לישראל מכיון שקבלתם עול התורה עליכם מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם. ולכך ריח ניתוח העלים מכל המועדים באמור אל הכהנים כי אם בעומר ובשבועות לומר שהוא שעורים הייתי אומר אינו מקבל לריח ניתוח לכך הוצרך בו ריח ניתוח:

עצרת האוכל לחם צר ומים לחץ ללמוד תורה ולקיים המצות ריח ניתוח ממור ולבונה כר' אליעזר בן הורקנוס בריש פירי דר' אליעזר.

בליל עצרת מקדש פרי הגפן בחר בנו שהחיינו בג' רגלים מן התורה וראש השנה אומר זמן מדרבנן דפסקינן בשילהי בכל מערבין (דף מ) הילכך אומר זמן בראש השנה ויום הכיפורים ובירושלמי ע"פ תני אין אומר זמן אלא בג' רגלים תני כל שכתב בו מקרא קודש צריך להזכיר בו זמן. כתיב וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש לא היה צריך יהיה לכם או וקראתם אלא לומר לך בחג השבועות תהיה קריאה אחרת שאין כתובה בחג השבועות שהרי בקידוש אומרינן בפסח זמן חירותנו שכתוב בו ביציאת מצרים ויפדך מבית עבדים. בסוכות זמן שמחתנו שכ' בו ושמחת אך שמת אבל בחג השבועות זמן מתן תורתנו לכך נאמר וקראתם מקרא קודש יהיה לכם הוסיף קריאה. או יהיה לכם יתר לומר שיזכיר זמן מתן תורתנו שכתוב בואתחנן קודם הדברות ויקרא ואח"כ י' הדברות וכתוב בדברות ראשונות ויקרא לזקני העם וישם לפניהם לכך קורין הדברות וקראתם מקרא ויקרא אליו ה' מן ההר. ויקרא ה' למשה ולכך מתחילין בו תינוקות ללמוד אב"ג וגם ויקרא אל משה בויקרא רבה בפ' צו את אהרן אמר רבי ייסי למה מתחילין לתינוקות בתוך ואין מתחילין בבראשית אלא שהתינוקות טהורים וקרבנות טהורים יבאו טהורים ויתעסקו בטהורים. ואיתא נמי במדרש שיר השירים ד"א מה קרבנות מתכפרים אף הם מתכפרים. ואיתא נמי בפסיקתא רבתי שבע שבתות תמימות תהיינה בפסיקתא רבתי אימתי הם תמימות בזמן שאין ישוע ושכניה ביניהם פ' כשבא ראש חדש ניסן בשבת יבא פסח בשבת ויתחילו לספור ממוצאי שבת ואז הן השבתות תמימות כמששת ימי בראשית ולסימן נקט ישוע ושכניה כ"ד משמרות היו מתחדשות בכל שבת וישוע תשיעי ושכניה עשירי. בשבת ראש חדש ניסן יהויריב ראש משמרות שבת שני ידעיה שבת של פסח כל המשמרות שוות ו' שבתות עד שבת שלפני עצרת ובהן נכנסין ששה משמרות חרים שעורים מלכיה מימין הקוץ אביה. שבת למחרתו עצרת ישוע ולא יעבוד עד לאחר עצרת הרי אין ישוע ושכניה בין פסח לעצרת. ולא יהו תמימות השבתות כמו ימי בראשית כי אם למנות מג' עד ג' או מה' עד ה'. יכנסו ישוע ושכניה לפני עצרת שחרי שבת שלפני ניסן יהי יהויריב והיו ב' שבתות לפני הפסח והיו ידעיה וחרים ובשבת שבתוך הפסח שעורים ויעכב אחר הפסח עד השבת לאחר הפסח והיו ד' שבועות עד עצרת ויכנס שכניה קודם עצרת אפילו אם ניסן ופסח בא' בשבת יהא

עצרת בב' בשבת ויכנסו ויעברו ישוע ושכניה קודם עצרת כי באחד בשבת שלפני עצרת יעברו שכניה:

רצו מנהג אבותינו שמושיבין התינוקות ללמוד בשבועות לפי שניתנה בו תורה רמז שמכסין הנער שלא יראה כלב ביום שמחנכין אותו לאותיות הקדש גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול החר ההוא. כעלות השחר יום עצרת מביאין הנערים על שם בהיות הבקר והי קולות וברקים. ומכסים אותו תחת המקטורין מביתם עד בית הכנסת או עד בית הרב על שם ויתיצבו בתחתית ההר. ונותנין אותו בחיקו של הרב המושיבם ללמוד על שם כאשר ישא האומן את היונק ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו. ומביאים הלוח שכתוב עליו אב"גד תשר"ק תורה צוה לנו תורה תהא אומנותי ויקרא אל משה וקורא הרב כל אות ואות מן א"ב והתינוק אחריו וכל תיבה של תשר"ק והתינוק אחריו וכן תורה צוה וכן תורה תהא וכן ויקרא ונותן על הלוח מעט דבש ולוחך הנער הדבש שעל האותיות בלשונו ואחר כך מביאין העוגה שנלשה בדבש וכתוב עליה ה' אלהים נתן לי לשון לימודים לדעת לעות את יעף דבר יעיר בבקר בבקר יעיר לי און לשמע כלימודים ה' אלהים פתח לי און ואנכי לא מריתי ואחור לא נסוגותי וקורא הרב כל תיבה של אלו פסוקים והנער אחריו ואחר כך מביאין ביצה מבושלת וקלופה הקליפה ממנה וכתוב עליה ויאמר אלי בן אדם בטנך תאכל ומעיד תמלא את המגילה הזאת אשר אני נותן אליך ואוכלה ותהי בפי כדבש למתוק. וקורא הרב כל תיבה והנער אחריו ומאכילין לנער העוגה והביצה כי טוב הוא לפתיחת הלב. ואל ישנה אדם מן המנהג כדאמרין בפסחים בפ' מקום שנהגו (דף ג) ובבראשית רבה בפרשת וירא אליו עלית לקרוא הלך בנימוסה ובפ' א' דתענית ירושלמי ובירושלמי בפ' מקום שנהגו ובאגדת שיר השירים דמנהגא מילתא.

במס' מגילה פ' בני העיר [דף לא] בעצרת ביום ראשון קורין בוישמע יתרו מן בחדש השלישי עד סוף פיסקא ומפטיר קורא וביום הביכורים ומפטיר בריש יחזקאל עד ואשמע קול מדבר. יום שני קורא כל הבכור עד סוף פיסקא ומפטיר בחבקוק עד למנצה בנגינות. במדרש בחדש השלישי אמר הקב"ה לישראל בני הו קורין את הפרשה הזאת בכל שנה ושנה ואני מעלה עליכם כאלו אתם לומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה אימתי בחדש השלישי. מנהג לקרות מגילת רות בעצרת קודם קריאת התורה לפי שכתוב בפרשת אמור אל הכהנים בענין המועדים בפרשת שבועות כתיב ובקצרכם את קציר ארצכם לעני ולגר תעזוב אותם. וכ' ותורת חסד על לשונה ובוועו עשה כן בקצירותו לרות. לכך קורין בעצרת מגילת רות ובו מצינו בוע"ז פסוקי. ובכל המועדים פוסקין צדקה כשקורין כל הבכור לפי שכ' איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך. ולאחר קריאת התורה לפי שכתוב גבי תורה מימינו אש דת למו והצדקה מימין צדק מלאה ימינך התורה והצדקה בימין במקום אחד.

במסכת שבת בפ' ר"ע [דף פו] דכולי עלמא בשבת ניתנה התורה לפי שהשבת שקולה ככל התורה והשומר שבת יזכה לנח ביום שכולו שבת ובתחילת התורה דמו שבת ירא בראשית אותיות שב"ת יר"א על שם את שבתותי תיראו. בפרקים דר' אליעזר בששי ניתנה תורה בששי תרי"ב כתאומים בכוכב נוג"ה כמו תרי"ג לנוגה כרק חניתך וכמזל נוגה המשמש ביום ששי. לחות אב"ן כמו תאומים זה גדול כזה חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה. שתי לחות כזכר ונקבה כמו תאומים לכך לא ניתנה תורה לא במזל טלה ולא במזל שור לפי שכתוב לקחת מתנות באדם כי אם במזל תאומים. משה וסיני וסירן כמו תרי"ג וכן משה רבינו כי הוא תיק התורה. ק"כ ימים היה בהר ק"כ שנים חי. י' אמות היה גובהו לכך קיבל י' דברות. משה במילוי מם שין ח"י בגימטריא הלוחות על כן היה ראוי לקבל הלוחות. והתורה נדרשת כמו דגלו מ"ט פניכ